

YABANCI/İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANYAZININDA SURİYELİLER: BİR EĞİLİM ARAŞTIRMASI

SYRIANS IN THE LITERATURE OF TEACHING TURKISH AS A FOREIGN/SECOND LANGUAGE: A TRENDING RESEARCH

Gülner AYDIN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılar Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı
gulnur.aydin@hbv.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0490-9580

İlke ALTUNTAŞ GÜRSOY

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü
altuntasilke@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1394-5778

ÖZ

Geliş Tarihi: 23.06.2022
Kabul Tarihi: 23.08.2022
Yayın Tarihi: 30.09.2022

Anahtar Kelimeler
Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi Suriyeliler
Betimsel İçerik Analizi
Araştırma Eğilimleri.

Keywords
Teaching Turkish As A Foreign/Second Language Syrians
Descriptive Content Analysis Research Trends.

İç savaş nedeniyle 2011 yılında Suriye’den başlayan göçler, Türkiye’de sosyal uyumu ön plana çıkaran pek çok çalışmanın temelini oluşturmuştur. Uyumun odak noktasında ise dil yer almaktadır. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında Suriyeliler, en önemli konulardan biri hâlini almış, akademik çalışmalar bu bağlamda ivme kazanmıştır. Bu çalışmaların değerlendirilmesi, güncel durumu ortaya koymakla birlikte daha sonra yapılacak çalışmalara da yön verecektir. Bu araştırmada, Suriyeliler özelinde gerçekleştirilen yabancı/ ikinci dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemek amaçlanmıştır. 68 dergiden 27 İngilizce ve 107 Türkçe olmak üzere toplam 134 makalenin dâhil edildiği araştırma, nitel bir yaklaşımla doküman analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Makalelerin analizinde betimsel içerik analizinden yararlanılmıştır. Makaleler, yayımlandıkları dergiye; derginin tarandığı dizine; yayın yılına; yazar sayısına; araştırma yöntemlerine; örneklem/çalışma grubu özelliklerine; veri toplama yöntemine/ aracına, veri analiz yöntemine, temasına ve konusuna göre dağılım açısından incelenmiştir. Analizler sonucunda makalelerin genellikle dil ve edebiyat eğitimi alanında yayınlar yapan, özellikle TR Dizin’de dizinlenen dergilerde yer aldığı; en çok 2020 yılında yayımlandığı, çoğunlukla iki yazarlı olduğu, yaklaşık dörtte üçünün nitel yaklaşımı benimsediği ve bu doğrultuda yansına yakınının seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerini kullandığı, en çok lisans öğrencileri ve öğretmenler üzerine odaklandığı; verilerin toplanmasında görüşme yöntemini, verilerin analizinde ise içerik analizini öncelendiği tespit edilmiştir. Makalelerin tema ve konu bakımından temel dil becerileri başta olmak üzere öğren(i)ci ve öğretici görüşleri/ deneyimleri/değerlendirmelerine yoğunlaştığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçları çerçevesinde önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

The migrations from Syria started in 2011 due to the civil war, which has formed the basis of many studies that emphasize socialization in Turkey. Language, therefore, stands on the focus of this social adaptation. Syrians have become one of the most important issues in the field of teaching Turkish as a foreign/ second language, and academic studies have gained speed in this regard. Moreover, evaluations of these studies not only reveal the current situation but also gives direction to future studies. This research aimed to determine the general tendencies of the studies on teaching Turkish as a foreign/second language specific to Syrians. The research, which included 134 articles from 68 journals, 27 of those are in English and 107 of those in Turkish, was designed according to the document analysis method with a qualitative approach. Descriptive content analysis was used for the analysis of the articles. Articles were analyzed according to the distribution of the journals in which they are published, the index in which they are scanned, the year of publication, number of authors, research methods, sample/ study group characteristics, data collection method/ tool, data analysis method, theme and their subject. As a result of the analysis, it was found that the articles were published in the journals that generally publish in the field of language and literature education, especially indexed in TR Index; mostly published in 2020, and most have two authors; nearly three-quarters of them adopted the qualitative approach and in this regard, almost half of them used non-random sampling methods; most of them focused on undergraduate students and teachers; interview method was prioritized in data collection and content analysis was used in the analysis of the data. It was determined that the articles particularly focus on basic language skills in terms of theme and subject, and the views/ experiences/ evaluations of learner(s) and instructors. Further suggestions and implications were given according to the results of the study.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1135087>

Atf/Cite as: Aydın, G., Altuntaş Gürsoy, İ., (2022). Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanyazınında Suriyeliler: Bir Eğilim Araştırması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3),1427-1447.

Giriş

2011 yılından beri savaşın psikolojik ve fizyolojik etkilerinden korunma, eğitim, ekonomi ve istihdam ihtiyacı gibi nedenlerden dolayı Suriye'den Türkiye'ye göç devam etmektedir. Güncel verilere göre Türkiye'de ikamet izni bulunan 105.307, kısa dönem ikamet izni bulunan 90.366, öğrenci ikamet izniyle bulunan 5.893, aile ikamet izniyle bulunan 2.818 Suriyeli vardır (<https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>). 2011 yılında geçici koruma altında bulunan Suriyeli sayısı 0 iken Ocak 2022 itibariyle bu sayı 3.736.235'e çıkmıştır (<https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>). On yıllık süreçte gelinen nokta Türkiye'yi, çevresindeki ülkelerde gerçekleşen olaylardan kaçarak sığınan ya da Avrupa'ya açılmada geçiş güzergâhı olarak görülen bir merkez; göç hareketlerin yönetmede deneyimli bir ülke hâline getirmiştir. Bu deneyim hem gelenlerin hem de Türkiye'de doğup büyüyenlerin, içinde yaşadıkları topluma sosyal ve kültürel açıdan uyum sağlayabilmeleri için kurumsal faaliyetlerin de alt yapısını oluşturmuştur.

Göçe mecbur bırakılan kitlelerin sosyal, kültürel ve ekonomik olarak topluma uyumunda eğitim-öğretim sürecine dâhil edilebilmeleri; daha da özelden toplumun dilini, Türkçeyi, öğrenmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı, geçici koruma altındaki çocukların eğitim sistemine entegrasyonu ve sosyal uyumlarına katkı sağlamak amacıyla 2016 yılında Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve bugün ikinci fazı devam eden PİKTES projesini faaliyete geçirmiştir (<https://piktes.gov.tr/>). Öte yandan, temel eğitimden lisans/lisansüstü eğitime kadar her düzeyden devlet okulları ve özel okullarda da Suriyelilerin eğitimleri yasal güvence altına alınmış, eşitlikçi bir anlayışla eğitim olanaklarına erişim ve katılımları desteklenmiştir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinden doğru ve etkili biçimde yararlanılabilmesi, Türkçe dil yeterlilikleriyle doğrudan ilişkilidir (Bulut, Kanat-Soysal ve Gülçiçek, 2018; Erdem, 2017; Ertekin, 2019; Kılıç ve Özkor, 2019; Kılıç-Özmen, 2020; Özer, Komşuoğlu ve Ateşok, 2016). Sadece akademik gelişim için değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik iyi oluş için de içinde yaşanan ülkenin dilinde yetkinlik kazanmak önemlidir (Aral, Öncü-Yılmaz ve Yaman, 2017; Bölükbaş, 2016; Cinkara, 2017; Dağ, 2017; Rottmann ve Nimer, 2020).

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçenin öğretimi, kurum ve kuruluşlar kadar pek çok akademik araştırmanın da konusu olmuştur. Bu araştırmaların konuyu yaklaşım, veri kaynağı, veri toplama ve analiz süreçleri bakımından sınırlı boyutlarıyla ele aldığı göz önünde bulundurulduğunda, daha genel ve kapsayıcı değerlendirmelere ihtiyaç duyulduğu açıktır. Bu tür değerlendirmeler, bilimsel bilginin birikimliliğini ve sürekliliğini sağlayan sentezlere erişimi ve bunu uygulama sahasına taşımayı da kolay kılabilir. Yapılmış araştırmalar esas alınarak konuya ilişkin yeni bakış açıları ortaya konabilir, gereksinimler belirlenebilir ve bu gereksinimlerden yola çıkılarak Türkçenin güncel ve yaratıcı yaklaşımlara duyarlı bir biçimde öğretilmesi sağlanabilir. Bunun yanında, araştırmalar analiz edilerek Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçenin öğretimi konusunun ele alınmamış yönleri tespit edilebilir; eksikliklere dair farkındalık oluşturularak özgün araştırma fikirlerinin geliştirilmesi desteklenebilir. Böylelikle -geleceğe yönelik çıkarsamalarla- kuramda ve uygulamada kalite yeniden gözden geçirilebilir. Tüm bunlar, yapılmış araştırmaların kapsamlı değerlendirilmesi ve eğilimlerin belirlenmesi ile olanaklıdır.

Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan pek çok eğilim araştırması vardır. Baki (2019), Bölükbaş-Kaya, Golynskaia ve Dereli (2019), Büyükkiz (2014), Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu (2019), Demir, Peler ve Güler-Yıldız (2021), Doğan-Kahtalı ve Günata (2021), Ercan (2014), Maden (2021), Maden ve Önal (2021) ve Türkben (2018) yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili yapılan lisansüstü tezleri çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Biçer (2017), Dudak ve Biçer (2021), Erdem, Gün, Şengül ve Özkan (2015), Demir ve Özdemir (2017), Çevirme ve Koçak (2018) ise makalelerin eğilimlerini çeşitli yönlerden değerlendirmişlerdir. Kemiksiz (2021) tez ve makalelerin eğilimlerini; Özer ve Tuna (2020) tez, makale ve bildirimleri tespit edip bunların içerik alanlarını belirlemiştir. Çağlayan-Dilber (2018), kaynak kitaplara ilişkin bir

inceleme, Göçer, Çaylı ve Çavuş (2016) 2013-2015 yılları arasındaki çalışmaların kaynakça denemelerine ilişkin bir araştırma yapmışlardır. Yabancılara Türkçe öğretimi alanyazınındaki bu tür araştırmaların kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilirken Türkiye’de bu alanda büyük bir çoğunluğu oluşturan Suriyelilere yönelik yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili araştırmaları inceleyen sadece iki araştırmaya rastlanmıştır. Alan (2020) Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları ele alan 64 çalışmayı incelemiştir. Demirci ve Bulut (2020) ise dil öğretimi çalışmalarındaki Suriyeli tanımları hakkında bir değerlendirme yapmışlardır. Ancak konu ve zaman aralığı sınırlaması yapmaksızın Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi araştırmalarını bütüncül biçimde değerlendiren bir araştırmaya ulaşamamıştır. Bu konudaki araştırmaların değerlendirilmesi, güncel durumu ortaya koymakla birlikte elde edilen sonuçların etkili bir biçimde kullanılmasında ve gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutulmasında yararlı olabilir. Bu araştırmada Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerinde yapılan araştırmaların bir bütün halinde sistemli olarak analiz edilmesi ve genel eğilimin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; yayımlandıkları dergilere göre dağılımı nasıldır?
2. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; tarandığı dizinlere göre dağılımı nasıldır?
3. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; yayın yılları ve yazar sayılarına göre dağılımı nasıldır?
4. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; örneklem/çalışma grubu türlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; örneklem büyüklüklerine göre dağılımı nasıldır?
8. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre dağılımı nasıldır?
9. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; veri analiz yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
10. Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin; tema ve konularına göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

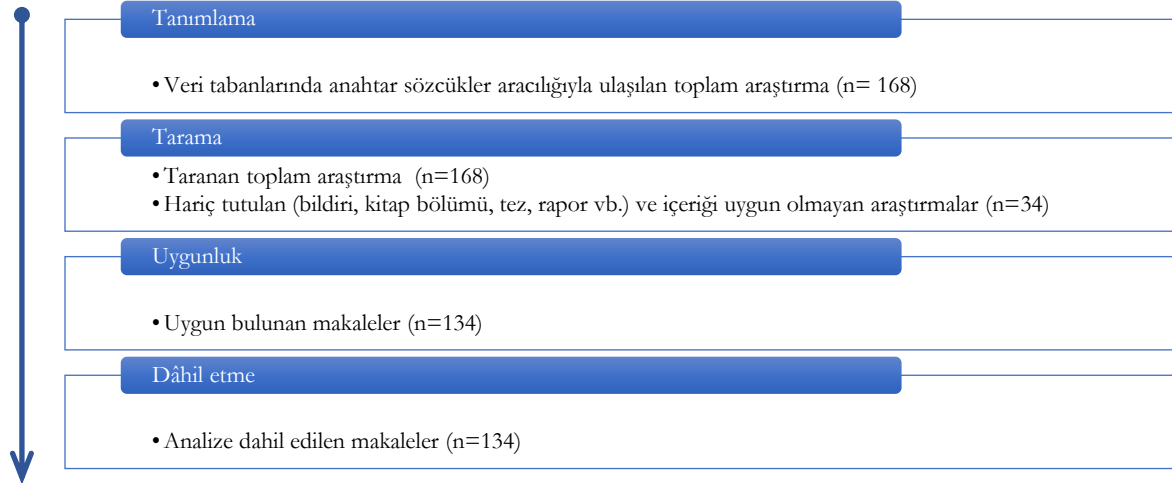
Araştırmanın Modeli/Deseni

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların genel eğilimini belirlemek üzere tasarlanan bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımına dayalı doküman (belge) analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, nitel araştırmaların geçerliğini artırmak amacıyla ek bilgi kaynağı olarak kullanılabilirdiği gibi tek başına bir araştırma yöntemi olarak da kullanılabilen (Yıldırım ve Şimşek, 2016), veri kaynaklarını oluşturan dokümanlara ulaşma, gözden geçirme, sorgulama, ve analiz aşamalarını içermektedir (Özkan, 2021). Araştırma kapsamında Suriyelilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine

odaklanan makaleler kullanılacağından, doküman analizinin, bu araştırmanın doğasına en uygun yöntem olduğu düşünülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Dâhil Edilme Ölçütleri

Araştırma kapsamına alınacak araştırmaların belirlenmesinde ulusal ve uluslararası veri tabanlarından yararlanmak oldukça önemlidir. Bu çalışmada, Google Akademik, Dergipark, Sobiad ve Eric arama motorlarında Türkçe ve İngilizce “Suriyelilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, “mültecilere Türkçe öğretimi”, “göçmenlere Türkçe öğretimi” ve “sığınmacılara Türkçe öğretimi” anahtar sözcük gruplarının farklı kombinasyonlarında taramalar yapılmıştır. Taramalar 17 Aralık 2020 ile 31 Aralık 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda yıl kısıtlaması olmaksızın çalışma hedefine uygun olabilecek araştırmalar belirlenmiş, her bir araştırma ayrı ayrı incelenerek bildiri, kitap bölümü, tez, rapor türünde olanlar ile içeriğinde Türkçe öğretimine ilişkin bilgiler bulunsun da doğrudan Türkçe öğretimi çalışması olmayanlar veri setinden çıkarılmış, 68 dergiden 27 İngilizce ve 107 Türkçe olmak üzere toplam 134 makale çalışmaya dâhil edilmiştir (bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Dokümanların belirlenmesi ve seçilmesine ilişkin akış diyagramı

Elde edilen makaleler doküman analizi yöntemi ile çeşitli yönlerden incelenmiştir. Bu doğrultuda 134 makale; M₁, M₂, M₃... biçiminde kodlanarak yer aldığı dergiye, tarandığı dizine, yayın yılına ve yazar sayısına, araştırma yaklaşım/desen/yöntemine, örneklem/çalışma grubu seçim yöntemine, örneklem/çalışma grubuna, örneklem büyüklüğüne, veri toplama yöntemine/aracına, veri analiz yöntemine ve temasına/konusuna göre sınıflandırılmış; araştırma için hazırlanan doküman analizi formuna kaydedilmiştir (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Doküman analizi formu

Kod	Dergi	Yıl	Dizin	Yazar sayısı	Yaklaşım/ Yöntem	Örneklem seçim yöntemi	Örneklem grubu türü	Örneklem büyüklüğü	Veri toplama yöntemi	Veri analiz yöntemi	Tema/ Konu
M ₁											
M ₂											
M ₃											

Doküman analizi formundaki temalar her bir makale için ayrı ayrı doldurulmuş, ardından bulgular bölümünde kullanılmak üzere her bir temaya uygun tablolar oluşturulmuştur. Böylelikle makalelerden elde edilen veriler

ilgili tablolarda uygun satır ve sütunlara yerleştirilmeye çalışılmıştır. Makalelerin bir kısmında formda yer alan bilgilerin bazılarının belirtilmemiş olması nedeniyle, ilgili bilgiler formda boş bırakılmış, bulgular bölümündeki tablolarda ise “belirtilmeyen” biçiminde ifade edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamındaki alınan makalelerin analizinde *betimsel içerik analizi* kullanılmıştır. Betimsel içerik analizi, belirli bir konu üzerinde, birbirinden bağımsız olarak yapılan nitel ve nicel çalışmaların genel eğilimlerini ortaya koyan sistematik çalışmalardır (Çalık ve Sözbilir, 2014). Derinlemesine bilgi vermekten çok sistematik tanımlamalar sunan bu çalışmalar aracılığıyla benzerlik ve farklılıkları olan birçok araştırmanın, yeni araştırmalara ve araştırmacılara yön verebilecek şekilde genel bir görünüm sunması sağlanır (Çalık ve Sözbilir, 2014; Dinçer, 2018). Bu çerçevede, 134 makale, temalara uygun bilgileri içerme durumlarına göre kodlarıyla (M_1, M_2, \dots) ve sıklık değerleriyle birlikte tablolarda belirtilmiştir. Bulgular, herhangi bir yoruma yer verilmeksizin sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada öncelikle araştırma soruları açık bir biçimde ifade edilmiş, bu çerçevede araştırma kapsamının dışına çıkmamaya özen gösterilmiştir. Bunun yanında araştırma süreci yöntem bölümünde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Araştırma verilerinin toplanma süresinin uzun bir zamana yayılması, hem kapsamın genişlemesi hem de güncel makalelerin araştırmaya dahil edilmesi açısından oldukça önemlidir. Araştırma sürecinde doküman analizi formunun ve bulgularda yer alan tabloların oluşturulmasında iki alan uzmanının görüşleri alınmıştır. İncelenen makalelerin analizinde her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılmıştır. Kodlayıcılar arası uyum araştırma güvenilirliğini artırmaktadır. Bu nedenle *araştırmacılar arası uyum* düzeyini belirlemek için Miles & Huberman’ın (1994, s.64) kodlayıcılar arası güvenilirlik formülü kullanılmıştır. [uzlaşılan temalar/(uzlaşılan + uzlaşılmayan temalar)] $\times 100$ şeklindeki formüle göre bu araştırmanın güvenilirliği 0.97 olarak hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum düzeyinin %80’den büyük ve olabildiğince %90’a yakın olması gerektiğini vurgulayan Miles ve Huberman’a (1994) göre bu sonuç kodlamaların tutarlı olduğuna işaret etmektedir. Son olarak, araştırmanın işlenmemiş verileri olan makaleler, kodlarıyla dosyalanarak; işlenmiş verileri (makalelere ilişkin bilgiler) ise uzun bir tablo hâlinde listelenerek başka araştırmacıların kontrolüne sunulacak şekilde saklanmıştır.

Bulgular

Suriyelilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin yayımlandıkları dergilere göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Makalelerin yayımlandıkları dergilere göre dağılımı

Dergiler	f	Dergiler	f
Turkish Studies	13	Cappadocia Journal of History and Social Sciences	1
International Journal of Language Academy	9	Çukurova Araştırmaları Dergisi	1
International Journal of Language Education and Teaching	7	Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Milli Eğitim Dergisi	7	Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi	1
Ana Dili Eğitimi Dergisi	5	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi	5	Multilingua-De Gruyter Mouton	1

Journal of Language and Linguistic Studies	4	Eğitimde Kuram ve Uygulama	1
Route Educational & Social Science Journal	4	Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	1
Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi	4	Erciyes Journal of Education	1
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	European Journal of Education Studies	1
International Online Journal of Educational Sciences	3	European Journal of Foreign Language Teaching	1
International Journal of Teaching Turkish as a Foreign Language	3	EKEV Akademi Dergisi	1
Journal of Education and Training Studies	3	Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	3	Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi	2	Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi	1
Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi	2	Yeni Türkiye	1
Educational Policy Analysis and Strategic Research	2	International Journal of Educational Research Open	1
Education Quarterly Reviews	2	International Journal of Social Sciences and Education	1
Educational Research and Reviews	2	Journal of Education and Learning	1
Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları	2	Kastamonu Eğitim Dergisi	1
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	2	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1	Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi	1
African Educational Research Journal	1	Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning	1
Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi	1	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi	1	The Anthropologist	1
ASOS Journal	1	Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi	1	Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi	1
Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi	1	Universal Journal of Educational Research	1
Aydın TÖMER Dil Dergisi	1	World Journal of Education	1
Başkent University Journal of Education	1	Yaratıcı Drama Dergisi	1
Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi	1	Zeitschrift für die Welt der Türken	1
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi	1	21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi	1
Toplam			134

Araştırma kapsamına alınan makalelerin yayımlandığı 68 dergiye bakıldığında en fazla yayın yapılan derginin Turkish Studies (f: 13) olduğu; bunu sırasıyla International Journal of Language Academy (f: 9), International Journal of Language Education and Teaching (f: 7), Milli Eğitim Dergisi (f: 7), Ana Dili Eğitimi Dergisi (f: 5) ve RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi'nin (f: 5) izlediği görülmektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde 3 dergide dörder, 5 dergide üçer, 7 dergide ikişer, 47 dergide ise birer makalenin yayımlandığı dikkat çekmektedir.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin tarandığı dizinlere göre dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Makalelerin yayımlandığı dergilerin tarandığı dizinlere göre dağılımı

Dizinler	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	f	%
----------	------	------	------	------	------	------	------	------	---	---

SSCI-A&HCI	-	-	-	-	-	-	1	-	1	0,7
ESCI	-	-	-	-	2	-	1	1	4	3,0
ERIC-HW.Wilson	-	2	-	5	5	1	5	3	21	15,7
TR Dizin	1	1	2	4	8	9	16	16	57	42,5
Diğer Dizinler	-	3	6	4	9	11	10	4	47	35,1
Taranmıyor	-	1	-	-	1	-	2	-	4	3,0
Toplam	1	7	8	13	25	21	35	24	134	100

Analiz edilen makalelerin yayınlandıkları dergilere ilişkin dizinlenme bilgileri incelendiğinde 57 makale (%42,5) ile TR Dizin'in ön plana çıktığı görülmektedir. Bunu, 47 makale (%35,1) ile diğer dizinler ve 21 makale (%15,7) ile "alan indeksleri" olarak bilinen ERIC-HW.Wilson izlemektedir. Doçentlik başvurularında puan olarak alan indeksleriyle aynı değere sahip olan ESCI dergileri ile hiçbir dizinde taranmayan dergilerde 4'er makale (%3,0) belirlenmiştir. SSCI-A&HCI dizinlerinde sadece 1 makale (%0,7) bulunmaktadır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin yayın yılları ve yazar sayılarına göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Makalelerin yayın yılı ve yazar sayılarına göre dağılımı

Yıl	Tek yazarlı	İki yazarlı	Üç yazarlı	Dört yazarlı	Beş ve üzeri yazarlı	f	%
2013	1	-	-	-	-	1	0,7
2015	5	1	-	1	-	7	5,2
2016	4	4	-	-	-	8	6,0
2017	4	6	3	-	-	13	9,7
2018	4	15	5	1	-	25	18,7
2019	8	11	2	-	-	21	15,7
2020	11	20	3	1	-	35	26,1
2021	5	16	2	-	1	24	17,9
Toplam	42	73	15	3	1	134	100

İncelenen makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2011'de başlayan göçün ilk yıllarında yayın sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle 2020 yılındaki artış (f: 35) dikkat çekicidir. Yazar sayısı açısından değerlendirildiğinde ise iki yazarlı makalelerin çoğunlukta olduğu (f: 73); bunu sırasıyla tek yazarlı (f: 42), üç yazarlı (f: 15), dört yazarlı (f: 3) ve beş ve üzeri yazarlı (sekiz yazarlı) (f: 1) makalelerin izlediği göze çarpmaktadır. Çok yazarlı çalışmaların genel toplamı (73+15+3+1=92), tek yazarlı olanların (42) iki katından fazladır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Makalelerin araştırma yaklaşım, desen ve yöntemlerine göre dağılımı

Yaklaşım	Desen	Yöntem	Makaleler	f
Nicel	Deneyisel	Tam deneysel	-	0
		Yarı deneysel	M ₇ , M ₄₀ , M ₅₅ , M ₇₉ , M ₈₆ , M ₈₈ , M ₁₀₀ , M ₁₁₃ , M ₁₂₅	9
		Zayıf deneysel	M ₃₇ , M ₄₄	2
		Tek denekli	-	0

		Ara toplam	11	
	Deneysel olmayan	Betimsel Tarama	M ₁₁ , M ₄₇ , M ₆₀ , M ₇₆ , M ₉₁ , M ₉₉ , M ₁₂₀ , M ₁₂₁ , M ₁₂₃	9
		İlişkisel tarama	M ₉	1
		Karşılaştırmalı	-	0
		Belirtilmeyen	M ₁₁₁	1
		Ara toplam	11	
Nitel	Etkileşimli	Durum çalışması	M ₁₀ , M ₁₃ , M ₁₇ , M ₁₈ , M ₂₃ , M ₂₆ , M ₃₁ , M ₃₆ , M ₃₉ , M ₄₃ , M ₄₉ , M ₅₂ , M ₆₈ , M ₇₃ , M ₈₄ , M ₈₅ , M ₉₀ , M ₉₄ , M ₁₁₄ , M ₁₂₈ , M ₁₂₉ , M ₁₃₄	22
		Olgubilim	M ₃₄ , M ₅₁ , M ₆₃ , M ₆₅ , M ₆₇ , M ₇₅ , M ₈₂ , M ₉₃ , M ₉₅ , M ₉₆ , M ₉₇ , M ₉₈ , M ₁₀₄ , M ₁₀₅ , M ₁₁₇ , M ₁₂₄ , M ₁₂₇ , M ₁₃₁	18
		Eylem araştırması	M ₂₁ , M ₁₀₉ , M ₁₁₂	3
		Etnografi araştırması	M ₁₀₁ , M ₁₀₆	2
		Eleştirel çalışma	-	0
		Ara toplam	45	
	Etkileşimsiz	Kavram analizi	-	0
		Tarihsel analiz	-	0
		Meta analiz/sentez	M ₁₀₂ , M ₁₀₃	2
		Kuramsal çalışma	M ₁₂ , M ₂₈ , M ₅₀ , M ₆₉	4
	Ara toplam	6		
	Belirtilmeyen		M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₅ , M ₆ , M ₈ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₂₀ , M ₂₂ , M ₂₇ , M ₂₉ , M ₃₀ , M ₃₂ , M ₃₃ , M ₃₈ , M ₄₂ , M ₄₅ , M ₄₆ , M ₄₈ , M ₅₃ , M ₅₄ , M ₅₆ , M ₅₇ , M ₅₉ , M ₆₁ , M ₆₂ , M ₆₆ , M ₇₀ , M ₇₁ , M ₇₂ , M ₇₄ , M ₇₇ , M ₇₈ , M ₈₀ , M ₈₃ , M ₈₇ , M ₈₉ , M ₉₂ , M ₁₀₇ , M ₁₁₅ , M ₁₁₆ , M ₁₁₈ , M ₁₁₉ , M ₁₂₂ , M ₁₃₀ , M ₁₃₂ , M ₁₃₃	49
Ara toplam		49		
Karma	Karma	Açıklayıcı	M ₁₁₀ , M ₁₂₆	2
		Keşfedici	-	0
		Çeşitleme	-	0
		Belirtilmeyen	M ₄ , M ₁₉ , M ₂₄ , M ₂₅ , M ₃₅ , M ₄₁ , M ₅₈ , M ₆₄ , M ₈₁ , M ₁₀₈	10
		Ara toplam	12	
Toplam		134		

Araştırmada analiz edilen makalelerin 22'si nicel, 100'ü nitel, 12'si ise karma yöntemle göre tasarlanmıştır. Makalelerin büyük bir oranında desen ve yöntem bakımından bilgiye rastlanmamıştır. Metnin genelinden hareketle desen ve yöntemle ilişkin net çıkarımların yapılabildiği bazı makaleler tabloda ilgili yerlere yerleştirilmiştir. Ancak herhangi bir çıkarımda bulunulamayan çalışmalar “belirtilmeyen” biçiminde sınıflandırılmıştır. Buna göre; deneysel desende olan nicel makalelerin 9'u yarı deneysel, 2'si zayıf deneyseldir. Tam deneysel ve tek denekli deneysel yöntemde herhangi bir makale bulunmamaktadır. Deneysel olmayan nicel makalelerin 9'u betimsel tarama, 1'i ilişkisel tarama iken 1 makalenin de yöntemi belirtilmemiştir. Karşılaştırmalı yöntemde herhangi bir nicel araştırma makalesi yoktur.

Etkileşimli desendeki nitel makalelerin 22'si durum çalışması, 18'i olgubilim, 3'ü eylem araştırması, 2'si ise etnografi araştırmasıdır. Kapsama alınan makaleler içinde eleştirel nitel makale yer almamaktadır. Etkileşimsiz nitel makaleler ise 2 adet meta analiz/sentez çalışması ve 4 adet kuramsal çalışmadan oluşmaktadır. Kavram analizi veya tarihsel analiz türünde bir araştırma bulunmamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımına göre tasarlanan makalelerin 49'unda araştırma deseni ve yöntemine yönelik bilgi yer almamaktadır.

Karma araştırma yaklaşımıyla tasarlanan makalelerden 2'si açıklayıcı desende iken, 10'unun deseni ve yöntemi hakkında bilgi verilmemiştir. Makaleler arasında keşfedici araştırma ve çeşitleme araştırması da bulunmamaktadır. Araştırmanın niteliği, sağlam temellere oturtulan metodoloji bilgisi ile ilişkilidir. Nicel araştırmalardan 1, nitel araştırmalardan 49, karma araştırmalardan 10 makalede desen-yöntem eksikliği bulunmaktadır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Makalelerin örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine göre dağılımı

Örnekleme yöntemi	Makaleler	f	
Seçkisiz örnekleme yöntemleri	Basit seçkisiz	M ₁₂₁	1
	Tabakalı	M ₁₈	1
	<i>Belirtilmeyen</i>	M ₄₀ , M ₅₅	2
	Ara toplam		4
Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri	Amaçlı	M ₁₀ , M ₁₁ , M ₁₇ , M ₂₂ , M ₂₃ , M ₂₅ , M ₂₆ , M ₃₀ , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₄ , M ₃₅ , M ₃₆ , M ₄₂ , M ₄₃ , M ₄₅ , M ₅₂ , M ₅₄ , M ₅₈ , M ₆₁ , M ₆₃ , M ₆₅ , M ₆₇ , M ₆₈ , M ₇₃ , M ₇₄ , M ₇₅ , M ₇₆ , M ₇₇ , M ₇₈ , M ₇₉ , M ₈₁ , M ₈₂ , M ₈₆ , M ₈₇ , M ₈₈ , M ₉₀ , M ₉₂ , M ₉₅ , M ₉₆ , M ₁₀₁ , M ₁₀₂ , M ₁₀₄ , M ₁₀₅ , M ₁₀₆ , M ₁₀₇ , M ₁₀₈ , M ₁₀₉ , M ₁₁₁ , M ₁₁₂ , M ₁₁₄ , M ₁₁₆ , M ₁₁₈ , M ₁₂₀ , M ₁₂₃ , M ₁₂₄ , M ₁₂₅ , M ₁₂₆ , M ₁₂₇ , M ₁₂₈ , M ₁₃₀ , M ₁₃₁ , M ₁₃₂ , M ₁₃₄	64
	Uygun	M ₇ , M ₉ , M ₁₉ , M ₂₁ , M ₃₉ , M ₁₃₃	6
	Sistemantik	-	0
	Ara toplam		70
Örnekleme yöntemi belirtilmeyen	M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄ , M ₅ , M ₆ , M ₈ , M ₁₃ , M ₁₄ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₂₀ , M ₂₄ , M ₂₇ , M ₂₉ , M ₃₃ , M ₃₇ , M ₃₈ , M ₄₁ , M ₄₄ , M ₄₆ , M ₄₇ , M ₄₈ , M ₄₉ , M ₅₁ , M ₅₃ , M ₅₆ , M ₅₇ , M ₅₉ , M ₆₀ , M ₆₂ , M ₆₄ , M ₆₆ , M ₇₀ , M ₇₁ , M ₇₂ , M ₈₀ , M ₈₃ , M ₈₄ , M ₈₅ , M ₈₉ , M ₉₁ , M ₉₃ , M ₉₄ , M ₉₇ , M ₉₈ , M ₉₉ , M ₁₀₀ , M ₁₀₃ , M ₁₁₀ , M ₁₁₃ , M ₁₁₅ , M ₁₁₇ , M ₁₁₉ , M ₁₂₂ , M ₁₂₉	56	
Kuramsal (örneklemsiz) çalışmalar	M ₁₂ , M ₂₈ , M ₅₀ , M ₆₉	4	
Toplam		134	

Örneklem/çalışma grubu seçim yöntemlerine bakıldığında seçkisiz örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı 4, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinin kullanıldığı 70, örnekleme yöntemi belirtilmeyen 56 ve kuramsal (örneklemsiz) 4 makale tespit edilmiştir.

Seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örneklemenin kullanıldığı 1, tabakalı örneklemin kullanıldığı 1, seçkisiz örnekleme olduğu ifade edilse de türü belirtilmeyen 2 makale bulunmaktadır. Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örneklemin kullanıldığı 64, uygun örneklemin kullanıldığı 6 makale tespit edilmiş; sistemantik örneklemin kullanıldığı makaleye rastlanmamıştır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin örneklem/çalışma grubu türüne göre dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Makalelerin örneklem/çalışma grubu türüne göre dağılımı

Örneklem/çalışma grubu	Makaleler	f
Okul öncesi öğrencileri	M ₁₂₅ , M ₁₂₆	2

İlkokul öğrencileri	M _{17*} , M _{19*} , M _{33*} , M ₄₀ , M ₄₂ , M ₄₄ , M ₆₃ , M ₆₆ , M ₈₇ , M _{95*} , M ₁₀₀ , M _{101*} , M ₁₁₀ , M ₁₁₁ , M _{112*} , M _{113*} , M _{114*} , M _{117*} , M ₁₂₁	19
Ortaokul öğrencileri	M _{17*} , M _{19*} , M _{33*} , M ₅₆ , M _{61*} , M ₆₇ , M ₈₅ , M ₈₈ , M ₉₈ , M _{101*} , M ₁₀₅ , M ₁₀₈ , M ₁₀₉ , M _{113*} , M _{117*} , M ₁₂₉	16
Lise öğrencileri	M _{1*} , M _{17*} , M _{19*} , M _{22*} , M _{30*} , M _{33*} , M ₅₅ , M _{61*}	8
Lisans öğrencileri	M _{1*} , M ₄ , M ₆ , M ₇ , M ₉ , M ₁₀ , M ₁₃ , M ₁₅ , M ₁₆ , M _{19*} , M _{21*} , M _{22*} , M _{23*} , M ₂₄ , M ₃₅ , M ₃₇ , M ₄₁ , M _{46*} , M ₄₈ , M ₄₉ , M ₅₈ , M ₅₉ , M ₆₅ , M ₇₉ , M ₈₀ , M ₈₁ , M ₈₂ , M ₈₄ , M ₈₆ , M ₉₃ , M ₉₇ , M ₉₉ , M _{104*} , M ₁₁₅ , M ₁₁₈ , M ₁₂₀ , M ₁₂₇ , M ₁₂₈ , M _{134*}	39
Lisansüstü öğrenciler	M _{1*}	1
Öğretim elemanları	M ₂ , M ₃ , M ₅ , M ₈ , M ₁₄ , M _{21*} , M _{23*} , M ₅₃ , M ₈₃ , M _{104*} , M ₁₁₉	11
Yetişkinler	M ₁₁ , M ₂₅ , M ₄₃ , M ₄₇ , M _{64*} , M _{106*} , M _{114*} , M ₁₂₂ , M ₁₂₃	9
Öğretmenler	M ₂₀ , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₂₉ , M _{30*} , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₄ , M ₃₆ , M ₃₉ , M ₄₅ , M _{46*} , M ₅₁ , M ₅₂ , M ₅₄ , M ₅₇ , M ₆₀ , M _{64*} , M ₆₈ , M ₇₂ , M ₇₃ , M ₇₄ , M ₇₅ , M ₇₆ , M ₇₇ , M ₇₈ , M ₈₉ , M ₉₀ , M ₉₁ , M ₉₄ , M _{95*} , M ₉₆ , M _{101*} , M _{106*} , M ₁₀₇ , M ₁₁₆ , M ₁₃₀ , M ₁₃₁ , M ₁₃₂	39
Dokümanlar	M ₁₈ , M ₃₈ , M ₆₂ , M ₇₀ , M ₇₁ , M ₉₂ , M ₁₀₂ , M ₁₀₃ , M _{117*} , M ₁₃₃	10
Veliler	M _{112*} , M ₁₂₄ , M _{134*}	3
Kuramsal (örneklemsiz) çalışma	M ₁₂ , M ₂₈ , M ₅₀ , M ₆₉	4

* Birden çok örneklem/çalışma grubu bulunduran araştırmaları ifade etmektedir.

Örneklem/çalışma grubu türleri incelendiğinde makalelerde en çok lisans öğrencileri (f: 39) ve öğretmenler (f: 39) ile çalışıldığı görülmektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde lisans öğrencileri ve öğretmenleri sırasıyla ilkokul öğrencileri (f: 19), ortaokul öğrencileri (f: 16), öğretim elemanları (f: 11), dokümanlar (f: 10), yetişkinler (f: 9), lise öğrencileri (f: 8), veliler (f: 3), okul öncesi öğrencileri (f: 2) ve lisansüstü öğrenciler (f: 1) izlemektedir. 4 makale ise kuramsal (örneklemsiz) olarak yapılandırılmıştır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımı Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Makalelerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımı

Örneklem büyüklüğü	f	%	Örneklem büyüklüğü	f	%
1-10 arası	16	11,9	301-1000 arası	2	1,5
11-30 arası	43	32,1	1000 ve üzeri	2	1,5
31-100 arası	51	38,1	Kuramsal (örneklemsiz)	4	3,0
101-300 arası	14	10,4	Belirtilmeyen	2	1,5

Makalelerin örneklem büyüklüklerine bakıldığında 51'inin 31 ile 100 arasında (%38,1), 43'ünün 11 ile 30 arasında (%32,1), 16'sının 1 ile 10 arasında (%11,9), 14'ünün 101 ile 300 arasında (%10,4), 2'sinin 301 ile 1000 arasında (%1,5) ve 2'sinin 1000 ve üzeri (%1,5) biçiminde değiştiği görülmektedir. 4 kuramsal makalenin örnelemi bulunmamakta, 2 makalede ise örneklem büyüklüğü hakkında bilgi verilmemektedir.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Makalelerin veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre dağılımı

Veri toplama yöntemleri/araçları	Makaleler	f
Test	M ₇ , M ₃₇ , M ₄₀ , M _{41*} , M ₄₄ , M _{55*} , M _{79*} , M ₁₀₀ , M _{110*} , M _{113*} , M ₁₂₅	11
Anket	M ₁₁ , M _{19*} , M _{25*} , M _{30*} , M _{47*} , M ₆₀ , M _{64*} , M ₇₆ , M ₉₉ , M ₁₀₇ , M ₁₂₀ , M ₁₂₁ , M ₁₂₃ , M _{126*} , M ₁₃₄	15

Ölçek/Envanter	M ₉ , M _{24*} , M _{35*} , M _{47*} , M _{58*} , M _{79*} , M _{81*} , M _{86*} , M ₈₈ , M ₉₁ , M _{108*} , M ₁₁₁ , M _{113*}	13
Gözlem	M _{4*} , M ₆ , M _{19*} , M _{21*} , M _{33*} , M _{45*} , M _{62*} , M _{101*} , M _{106*} , M _{109*} , M _{126*}	11
Görüşme (mülakat)	M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₅ , M ₈ , M ₁₃ , M ₁₄ , M _{19*} , M ₂₀ , M _{21*} , M ₂₂ , M _{23*} , M _{24*} , M _{25*} , M ₂₆ , M ₂₉ , M _{30*} , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₄ , M ₃₆ , M ₃₉ , M _{45*} , M ₄₆ , M ₅₁ , M ₅₂ , M ₅₃ , M ₅₄ , M ₅₇ , M _{58*} , M ₆₁ , M ₆₃ , M _{64*} , M ₆₅ , M ₆₇ , M ₆₈ , M ₇₂ , M ₇₃ , M ₇₄ , M ₇₅ , M ₇₇ , M ₇₈ , M _{81*} , M ₈₂ , M ₈₃ , M ₈₉ , M ₉₀ , M ₉₄ , M ₉₅ , M ₉₆ , M _{101*} , M ₁₀₄ , M ₁₀₅ , M _{106*} , M _{108*} , M _{110*} , M ₁₁₂ , M _{114*} , M _{115*} , M ₁₁₆ , M ₁₁₉ , M ₁₂₂ , M ₁₂₄ , M ₁₂₇ , M ₁₂₈ , M ₁₂₉ , M ₁₃₀ , M ₁₃₁ , M ₁₃₂	69
Doküman analizi	M _{4*} , M ₁₀ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₇ , M ₁₈ , M _{21*} , M _{23*} , M ₂₇ , M _{33*} , M _{35*} , M ₃₈ , M _{41*} , M ₄₂ , M ₄₃ , M ₄₈ , M ₄₉ , M _{55*} , M ₅₆ , M ₅₉ , M _{62*} , M ₆₆ , M ₇₀ , M ₇₁ , M ₈₀ , M ₈₄ , M ₈₅ , M _{86*} , M ₈₇ , M ₉₂ , M ₉₃ , M ₉₇ , M ₉₈ , M _{101*} , M ₁₀₂ , M ₁₀₃ , M _{106*} , M _{109*} , M _{114*} , M _{115*} , M ₁₁₇ , M ₁₁₈ , M ₁₃₃	43
Kuramsal çalışmalar	M ₁₂ , M ₂₈ , M ₅₀ , M ₆₉ ,	4

* Birden çok veri toplama yöntemi/aracı bulunduran araştırmaları ifade etmektedir.

Makaleler veri toplama yöntemlerine/araçlarına göre değerlendirildiğinde en çok görüşme (f: 69) ve doküman analizi (f: 43) yöntemlerinden yararlanıldığı görülmektedir. Makalelerde kullanılan diğer veri toplama araçlarının sırasıyla anket (f: 15), ölçek/envanter (f: 13), test (f: 11) ve gözlem (f: 11) biçiminde olduğu anlaşılmaktadır. 4 kuramsal makalede ise herhangi bir veri toplama aracı kullanılmamıştır.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin veri analiz yöntemlerine göre dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Makalelerin veri analiz yöntemlerine göre dağılımı

Analiz Türü	Makaleler	f	
Nicel veri analizi	Betimsel istatistik	M _{7*} , M ₁₁ , M _{19*} , M _{24*} , M ₂₅ , M _{30*} , M _{35*} , M ₃₇ , M _{40*} , M ₄₁ , M _{44*} , M ₄₇ , M ₅₅ , M ₆₀ , M _{64*} , M ₇₆ , M ₈₆ , M _{91*} , M _{108*} , M _{110*} , M ₁₂₀ , M ₁₂₁ , M ₁₂₃ , M ₁₂₅ , M _{126*} , M _{130*} , M ₁₃₄	27
	Kestirimsel istatistik	M _{7*} , M ₉ , M _{40*} , M _{44*} , M _{58*} , M ₇₉ , M _{81*} , M _{91*} , M ₉₉ , M ₁₀₀ , M _{108*} , M _{110*} , M ₁₁₁ , M ₁₁₃	14
	Ara toplam	41	
Nitel veri analizi	Betimsel analiz	M ₆ , M ₁₀ , M ₁₄ , M ₁₇ , M ₃₃ , M _{35*} , M ₃₈ , M ₄₈ , M ₅₂ , M ₅₇ , M ₆₃ , M ₆₇ , M ₇₀ , M ₇₅ , M ₇₇ , M ₈₂ , M ₈₄ , M ₈₅ , M ₈₈ , M ₉₀ , M ₉₂ , M ₉₄ , M _{96*} , M ₁₀₃ , M ₁₀₅ , M ₁₀₉ , M ₁₁₆ , M ₁₁₇ , M _{126*} , M ₁₂₉ , M ₁₃₃	31
	İçerik analizi	M ₁ , M ₂ , M ₃ , M ₄ , M ₅ , M ₈ , M ₁₃ , M ₁₅ , M ₁₆ , M ₁₈ , M _{19*} , M ₂₀ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₃ , M _{24*} , M ₂₆ , M ₂₇ , M ₂₉ , M _{30*} , M ₃₁ , M ₃₂ , M ₃₄ , M ₃₆ , M ₃₉ , M ₄₂ , M ₄₃ , M ₄₅ , M ₄₆ , M ₄₉ , M ₅₁ , M ₅₃ , M ₅₄ , M ₅₆ , M _{58*} , M ₅₉ , M ₆₁ , M ₆₂ , M _{64*} , M ₆₅ , M ₆₆ , M ₆₈ , M ₇₁ , M ₇₂ , M ₇₃ , M ₇₄ , M ₇₈ , M ₈₀ , M _{81*} , M ₈₃ , M ₈₇ , M ₈₉ , M ₉₃ , M ₉₅ , M _{96*} , M ₉₇ , M ₉₈ , M ₁₀₁ , M ₁₀₂ , M ₁₀₄ , M ₁₀₆ , M ₁₀₇ , M _{108*} , M _{110*} , M ₁₁₂ , M ₁₁₄ , M ₁₁₅ , M ₁₁₈ , M ₁₁₉ , M ₁₂₂ , M ₁₂₄ , M ₁₂₇ , M ₁₂₈ , M _{130*} , M ₁₃₁ , M ₁₃₂	76
	Ara toplam	107	
Kuramsal Çalışmalar	M ₁₂ , M ₂₈ , M ₅₀ , M ₆₉	4	

* Birden çok veri analiz yöntemi kullanılan araştırmaları ifade etmektedir.

Makaleler veri analiz yöntemlerine göre değerlendirildiğinde nicel veri analiz yöntemlerinde betimsel istatistiğin kullanıldığı makale sayısı 27, kestirimsel istatistiğin kullanıldığı makale sayısı ise 14 olarak tespit edilmiştir. Nitel veri analiz yöntemlerinin kullanıldığı makalelerde ise içerik analizinin 76, betimsel analizinin ise 31 makalede kullanıldığı görülmektedir.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin makalelerin tema ve konularına göre dağılımı Tablo 11'de sunulmuştur

Tablo 11. Makalelerin tema ve konularına göre dağılımı

Temalar	Konular	Makaleler	f
Temel Dil Becerileri	Yazma	M ₅ , M ₉ , M ₁₆ , M _{40*} , M ₄₁ , M ₄₂ , M ₅₅ , M ₅₆ , M ₅₇ , M ₅₈ , M ₅₉ , M _{84*} , M _{85*} , M ₈₆ , M ₈₇ , M _{88*} , M ₁₁₈	17
	Okuma	M ₂ , M ₆ , M ₇ , M ₁₅ , M ₃₅ , M ₇₉ , M ₈₀ , M _{108*} , M _{109*}	9
	Konuşma	M ₄ , M ₈ , M _{38*} , M ₃₉ , M _{40*} , M ₈₃ , M _{84*} , M _{129*} , M _{134*}	9
	Dinleme	M ₃ , M ₃₆ , M ₃₇ , M ₈₁ , M ₈₂	5
	Dilbilgisi	M ₁₀ , M ₁₇	2
Öğren(i)ci Görüşleri/ Deneyimleri/ Değerlendirmeleri	Türkçeye ve Türkçe öğrenmeye ilişkin algı, görüş ve inançlar	M ₁ , M _{19*} , M _{23*} , M ₄₇ , M ₄₈ , M ₉₇ , M ₁₀₆ , M ₁₂₄ , M ₁₂₇ , M _{128*}	10
	Karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri	M _{30*} , M ₄₉ , M ₆₆ , M ₆₇ , M ₆₈ , M ₁₂₀ , M ₁₂₁ , M ₁₂₂ , M _{128*} , M _{129*}	10
	Türkçe öğrenme ihtiyacı	M ₁₁ , M ₂₁ , M ₂₂ , M ₂₅	4
	Öğretim etkinliklerine ilişkin görüşler	M ₆₅	1
	Türkçe öğretmeni algısı	M ₉₈	1
	Öğrenme stratejileri kullanımı	M ₉₉	1
	Akademik Türkçe yeterliliği	M ₁₀₄	1
Öğretici Görüşleri/ Deneyimleri/ Değerlendirmeleri	Öğretim sürecine ilişkin görüş ve değerlendirmeler	M ₁₂ , M ₁₃ , M ₁₄ , M ₃₂ , M ₃₃ , M ₃₄ , M ₅₂ , M ₅₃ , M ₅₄ , M ₇₅ , M ₇₆ , M ₇₇ , M ₇₈ , M ₁₀₇ , M ₁₁₆ , M _{131*}	16
	Karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri	M ₂₆ , M ₂₇ , M ₂₈ , M ₂₉ , M _{30*} , M ₃₁ , M ₅₁ , M ₇₂ , M ₇₃ , M ₇₄	10
	Motivasyon	M ₁₃₀	1
Sosyokültürel Bağlamda Dil	Diller arası etkileşim	M ₁₈ , M _{23*} , M _{24*} , M ₅₀ , M ₁₁₄	5
	Dil kullanımı ve uyum	M _{24*} , M ₉₄ , M ₁₀₅ , M _{131*}	4
	Kültürel etkileşim	M ₆₂ , M ₆₃ , M ₉₂	3
	Dil ve kültüre ilişkin görüşler	M _{19*} , M ₉₃	2
	Kültür öğretimi	M ₁₁₉	1
Ders Materyalleri	Ders kitaplarının değerlendirilmesi	M ₂₀ , M _{38*} , M ₄₆ , M _{109*} , M ₁₃₂ , M ₁₃₃	6
	Teknoloji kullanımı	M ₆₄ , M ₉₅ , M _{123*}	3
	Materyal geliştirme ve kullanmaya ilişkin görüşler	M ₉₆	1
Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri	Eğitici oyunlar	M _{44*} , M _{88*} , M _{110*} , M ₁₁₃	4
	Akran öğretimi	M ₁₀₀ , M _{112*} , M ₁₁₅	3
	Yaratıcı drama	M ₁₀₁	1
	İçerikle bütünleşik dil öğretim yöntemi	M ₁₂₅	1
Söz Varlığı	Sözcük bilgisi	M ₄₃ , M _{85*} , M ₁₁₁ , M ₁₁₇	4
	Sözcük öğretimi	M ₆₀ , M ₈₉ , M _{110*}	3
	Sözcük öğrenimi	M ₆₁ , M _{108*}	2
İlkokuma Yazma	Öğretim süreci ve etkinlileri	M _{44*} , M ₄₅ , M ₉₀ , M _{112*}	4
	Öğretici özyeterlikleri	M ₉₁	1
	Erken okuryazarlık becerileri	M ₁₂₆	1
Bilimsel Çalışmaların İncelenmesi	Karşılaşılan sorunlara ilişkin çalışmaların incelenmesi	M ₁₀₂	1
	“Suriyeli” tanımlamalarının incelenmesi	M ₁₀₃	1
Ölçme ve Değerlendirme	Türkçe yeterlilik sınavı	M ₇₀	1

Diğer	Almanya ve Türkiye’de göçmenlere dil öğretiminin değerlendirilmesi	M ₆₉	1
	Öğrenici özellikleri	M _{123*}	1
	Haberlerin söylem analizi	M ₇₁	1

* İki ayrı tema ve/ya konu ile ilişkilendirilen makaleleri ifade etmektedir (Örneğin, okuma alışkanlığı ve sözcük bilgisi ilişkisini ele alan bir makale hem *temel dil becerileri* hem de *söz varlığı* temasında yer alabilir.).

Makalelerin tema ve konulara göre dağılımlarına bakıldığında çok geniş bir yelpazeye yayıldığı söylenebilir. Bu bağlamda toplam 11 ana tema altında 40 konu tespit edilmiştir. Buna göre *temel dil becerileri* temasında 42, *öğren(i)ci görüşleri/ deneyimleri/ değerlendirmeleri* temasında 29, *öğretici görüşleri/ deneyimleri/ değerlendirmeleri* temasında 27, *sosyokültürel bağlamda dil* temasında 15, *ders materyalleri* temasında 10, *öğretim strateji, yöntem ve teknikleri* temasında 9, *söz varlığı* temasında 9, *ilkokuma yazma* temasında 6, *bilimsel çalışmaların incelenmesi* temasında 2, *ölçme ve değerlendirme* temasında 1 ve *diğer* temasında 3 makale yer almaktadır.

En çok makalenin bulunduğu *temel dil becerileri* temasında yazma becerisiyle ilgili 17 makale yer almaktadır. Bunu 9’ar makale ile okuma ve konuşma becerileri, 5 makale ile de dinleme becerisi izlemektedir. Bir temel dil becerisi alanı olarak kabul edilmese de dil bilgisi konulu 2 makale bu temada sınıflandırılmıştır. *Öğren(i)ci görüşleri/ deneyimleri/ değerlendirmeleri* temasında Türkçeye ve Türkçe öğrenmeye ilişkin algı, görüş ve inançlar 10, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda 10, Türkçe öğrenme ihtiyacı konusunda 4 makale bulunmaktadır. Bunun yanında 1’er makaleyle öğretim etkinliklerine ilişkin görüşler, Türkçe öğretmeni algısı, öğrenme stratejileri kullanımı, akademik Türkçe yeterliliği ve dil tercihleri konuları yer almaktadır. *Öğretici görüşleri/ deneyimleri/ değerlendirmeleri* temasında öğretim sürecine ilişkin görüş ve değerlendirmelerin 16 makale ile ilk sırada geldiği, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerinin 10 makale ile azımsanamayacak düzeyde olduğu ve öğretici motivasyonunun 1 makale ile temsil edildiği görülmektedir. *Sosyokültürel bağlamda dil* temasında diller arası etkileşim 5, dil kullanımı ve uyum 4, kültürel etkileşim 3, dil ve kültüre ilişkin görüşler 2, kültür öğretimi 1 makale ile varlık göstermektedir. *Ders materyalleri* temasında ders kitaplarının değerlendirilmesi 6, teknoloji kullanımı 3, materyal geliştirme ve kullanmaya ilişkin görüşler 1 makale ile kendine yer bulmaktadır. *Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri* temasında eğitici oyunlar konusunda 4, akran öğretimi konusunda 3, yaratıcı drama ve içiçe bütünleşik dil öğretim yöntemi konularında ise 1’er makale tespit edilmiştir. *Söz varlığı* temasındaki konu sınıflaması zihinsel sözlüğü esas alan çalışmalar için “sözcük bilgisi”, öğretme etkinlikleri için “sözcük öğretimi”, öğrenme etkinlikleri için ise “sözcük öğrenimi” biçiminde yapılmıştır. Makalelerde sözcük bilgisine (f: 4) ağırlık verilmiştir. *İlkokuma yazma* temasında öğretim süreci ve etkinlikleri 4 makale ile öğretici öz yeterlikleri ve erken okuryazarlık becerileri ise 1’er makale yer almaktadır. *Bilimsel çalışmaların incelenmesi* temasında karşılaşılan sorunlara ilişkin çalışmaların incelenmesi ve “Suriyeli” tanımlamalarının incelenmesi konularında 1’er makale yer almaktadır. *Ölçme ve değerlendirme* temasında Türkçe yeterlilik sınavını ele alan 1 makale bulunmaktadır. Son olarak *diğer* temasında Almanya ve Türkiye’de Suriyeli göçmenlere dil öğretimi için sağlanan imkânlar ve uygulanan programların değerlendirildiği 1; öğrenici özelliklerine odaklanan 1 ve yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili haberlerin söylem analizinin yapıldığı 1 makale yer almaktadır. Bu makaleler tespit edilen temalarla ilişkilendirilemediğinden “diğer” olarak kategorilendirilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmaların genel eğilimini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada 134 makale incelenmiştir. İncelenen makaleler; Turkish Studies, International Journal of Language Academy, International Journal of Language Education and Teaching, Millî Eğitim Dergisi, Ana Dili Eğitimi Dergisi ve RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi gibi daha çok dil ve

edebiyat eğitimi alanında yayınlar yapan dergilerde yayımlanmıştır. Göçmenlerin yeni bir kültüre uyumunun temelinde dil yeterliliğinin olduğu düşünüldüğünde makalelerin yoğunlukla dil ve edebiyat eğitimi alanındaki dergilerde çıkması beklendik bir sonuçtur. Dizinlenme bilgileri açısından bakıldığında TR Dizin’de taranan dergiler (%42,5) ağır basmaktadır. Alan indeksleri olan ERIC-H.W.Wilson ve ESCI’da taranan dergilerdeki makaleler TR Dizin’dekilerin yarısından daha azdır. SSCI-A&HCI gibi uluslararası dizinlerde sadece 1 makalenin yayımlanması önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Çünkü bu, Türkçe eğitimi araştırmacılarının uluslararası tanınırlık düzeyini belirleyici bir durumdur. Diğer dizinlerdeki yoğunluğun (%35,1) TR Dizin’i izlemesi ve uluslararası dizinlerin bunlara oranla oldukça sınırlı kalması, ele alınan konulara uluslararası dikkat çekebilmek açısından yeterli düzeyde olunmadığı biçiminde yorumlanabilir. Öte yandan araştırmacıların, uluslararası dizinlerde taranan dergilerin sayıca daha az olması ile bu dergilerde makale yayımlatmanın çok zor ve zaman alıcı olması gerçeğinden hareketle TR Dizin’deki dergileri yeğlemiş olabileceği düşünülebilir. Nitekim, TR Dizin’deki dergi seçeneği uluslararası bu dizinlere göre çok daha fazladır.

Makalelerin sayısında 2011’den itibaren artış olmuştur. Bunun, başlangıçta Türkiye’ye göç eden grupların kendilerine yaşam alanı oluşturmaya çalışırken eğitim olanaklarına erişebilmeleri, daha da özelde dil eğitimi almaları konusunda belirli bir sistematüğün oluşturulmamış olmasının veri toplamayı da kısıtlayacağı endişesinden kaynaklandığı düşünülebilir. Yıllar geçtikçe bu kısıtlılıkların ortadan kalkmasıyla, makale sayılarının arttığı, en fazla makalenin 2020 yılında yayımlandığı tespit edilmiştir. Bir alanda yapılan araştırmaların yıllara göre artış göstermesinin, o alanın gelişimi için önemli bir gösterge olduğu düşünüldüğünde, bu sonucun benzer çalışmalarla küçük farklılıklar olsa da genel olarak örtüştüğü söylenebilir (Baki, 2019; Biçer, 2017; Demir ve Özdemir, 2017; Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Kemiksiz, 2021; Türkben, 2018).

Yazar sayısı açısından iki yazarlı makaleler çoğunluktadır. İki yazarlı makaleleri, tek yazarlı makaleler izlemiştir. Dudak ve Biçer (2021) ile Kemiksiz (2021) de yaptıkları araştırmalarda aynı sonuçlara ulaşırken Biçer (2017) ile Demir ve Özdemir (2017) ise tek yazarlı çalışmaların ağırlıklı olduğu ve bunu iki yazarlıların izlediği sonucunu elde etmişlerdir. İki yazarlı ve tek yazarlı makalelerin oranının yüksek olması, araştırmacıların kariyer beklentileri ve akademik teşvik puanı hedefleri ile açıklanabilir. Çünkü yazar sayısının az olması hem atama-yükseltme kriterlerinde hem de akademik teşvik ödeneği hesaplamasında katsayı değerinin yüksek olması anlamına gelmektedir. Öte yandan, çok yazarlı çalışmalar, tek yazarlı olanların iki katından fazladır. Buradan hareketle çok yazarlı çalışmaların nicel artışta önemli role sahip olduğu söylenebilir. Ancak bazı araştırmalarda da ifade edildiği gibi nicel artış, niteliğin düşüşü ile ilgili kaygıları da beraberinde getirebilmektedir (Demir, Göloğlu Demir ve Özdemir, 2017; Ozan ve Köse, 2014; Turhan ve Erol, 2017).

Araştırmada analiz edilen makalelerin %75’i nitel araştırma yaklaşımına göre yapılandırılmıştır. Geri kalanını, sınırlı sayıda nicel ve karma yaklaşımlı araştırmalar oluşturmaktadır. Benzer sonuçlara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmalarda da rastlanmaktadır (Biçer, 2017; Bölükbaş Kaya, Golynskaia ve Dereli, 2019; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu, 2019; Çevirme ve Koçak, 2018; Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Ercan, 2014; Maden ve Önal, 2021; Türkben, 2018). Konuyu derinlemesine irdeleme imkânı sağlayan nitel araştırmaların yoğunluğuna rağmen daha geniş örneklemelerden veri toplamaya imkân sağlayan nicel araştırmalar ile hem nitel hem nicel veri çeşitliliği sağlayan karma araştırmalar oldukça sınırlı kalmıştır. Baki (2019) ise bu araştırmanın ve yapılmış diğer araştırmaların aksine, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü çalışmalarda nicel araştırmaların ağırlıkta olduğu sonucuna ulaşmıştır. Nitel araştırmaların büyük çoğunluğu etkileşimli desendedir. Etkileşimli desendeki nitel makalelerde daha çok durum çalışması ve olgubilim çalışması yapılmıştır. Baki (2019) ve Biçer (2017) de çalışmalarında, araştırmalarda durum

çalışmalarının; Dudak ve Biçer (2021) ise olgubilim çalışmalarının ön plana çıktığını belirlemişlerdir. Araştırma kapsamındaki nitel yaklaşımlı makalelerin yarısında, karma yaklaşımlı makalelerin ise neredeyse tamamında araştırma deseni bilgisine ulaşılamamıştır. Ercan (2014) da incelediği yabancılara Türkçe öğretimindeki tezlerde bu türden bir eksikliğin olduğunu belirtmiştir. Bilimsel araştırmanın doğası, ilke ve yöntemlere bağlı olmayı gerektirmektedir. Yapılan iş ve işlemi tanımlayabilme becerisi anlaşılabilirlik kadar geçerlik ve güvenilirliği de artıracaktır. Makalelerdeki desen-yöntem eksikliği, araştırmacıların bu anlamdaki yeterliliklerinin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Makalelerin örneklem/çalışma grubu seçim yöntemleri incelendiğinde yarısına yakınında seçkisiz olmayan örnekleme yönteminin; bu yöntemden de en çok amaçlı örnekleminin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Amaçlı örnekleme derinlemesine veri toplama imkânı sağladığından çalışmaların güvenilirliğini artırmaktadır. Makalelerin %41,8'inde ise örneklem/çalışma grubu seçim yöntemine değinilmediği saptanmıştır. Diğer yandan, makalelerde en çok lisans öğrencileri ve öğretmenlerle çalışılmıştır. Araştırmacıların ağırlıklı olarak lisans öğrencileri ile çalışmaları görev yaptıkları üniversitelerde bu öğrencilere kolaylıkla ulaşılabilmelerinden; öğretmenlerle çalışmaları ise Suriyelilere Türkçe öğretiminin temelinde yer almalarından dolayı deneyim ve değerlendirmelerinin yönlendirici olacağı düşüncesinden kaynaklanmış olabilir. Maden ve Önal (2021), lisansüstü tezlerde en çok TÖMER'lerde eğitim gören öğrenciler üzerinde çalışıldığını, TÖMER'dekiler dışında dokümanların ve öğretmenlerin daha çok örnekleme alındığını; en az akademisyenlerle, yetişkinlerle ve lise öğrencileriyle çalışıldığını tespit etmiştir. Dudak ve Biçer (2021), makalelerde en çok öğretmenlerin veri kaynağı olarak kullanıldığını belirlemiştir. Çalışmaların önemli bir kısmında dokümanların örnekleme olarak seçildiği belirtilmektedir (Baki, 2019; Doğan-Kahtalı ve Günata, 2021; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu, 2019; Türkben, 2018). Makalelerin çoğunun örneklem/çalışma grubu büyüklüğü 31-100 arasındadır. Biçer (2017) de bu araştırmayla benzer olarak makalelerdeki örneklem büyüklüğünün genellikle 31-100 arasında olduğunu ifade ederken, Dudak ve Biçer (2021) 21-40; Baki (2019) ve Türkben (2018) ise 1-30 arasında olduğunu belirlemiştir. Makalelerin çoğunlukla nitel olmasının örneklem büyüklüğünün genellikle 100'ün altında olmasına gerekçe olduğu söylenebilir. Yalnızca 18 makalede çalışılan gruptaki kişi sayısı 100'ün üzerindedir.

Makalelerde veri toplama yöntemleri/araçlarından en çok görüşme ve doküman analizinden yararlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaların yarısına yakınında görüşme yapılmış, sıklık açısından görüşmeyi doküman analizi izlemiştir. Dudak ve Biçer (2021) makalelerde en çok görüşmeden; Maden ve Önal (2021), lisansüstü tezlerde görüşme ve doküman analizinden; Baki (2019), Biçer (2017), Ercan (2014) ve Türkben (2018) ise çoğunlukla doküman analizinden yararlandığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Nitel çalışmaların yaklaşık 2/3'ünde nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel analiz nispeten daha az tercih edilmiştir. Biçer (2017) ve Dudak ve Biçer (2021), bu araştırmayla aynı doğrultuda, içerik analizinin; Türkben (2018) ise betimsel analizin daha fazla kullanıldığını ortaya koymuştur. Nicel çalışmalarda ise betimsel istatistikten daha fazla yararlanılmıştır. Araştırma kapsamındaki makalelerin çoğunlukla nitel yaklaşımla yapılandırıldığı dikkate alındığında, örneklem seçim yönteminin, örneklem/çalışma grubunun, örneklem/çalışma grubu büyüklüğünün, veri toplama yöntemlerinin/araçlarının ve veri analizlerinin de bunu desteklediği anlaşılmaktadır.

Analiz edilen makalelerin tema ve konuları oldukça çeşitlidir. 11 ana tema altında 40 konu yer almıştır. Bu temalar arasında başı *temel dil becerileri* çekmektedir. Dil becerilerinden en fazla *yazma* becerisiyle ilgili çalışmaların çoğunlukta olması oldukça dikkat çekicidir. Bunun, ana dili Arapça olan Suriyelilerin biçimsel ve yapısal olarak tamamen farklı bir dil olan Türkçeye ve Latin alfabesine uyum düzeyinin somut verisi olarak yazma becerisinin görülmesinden kaynaklı olduğu düşünülebilir. Arapça ve Türkçe arasındaki yapısal farklılıklara ilişkin bir görünüm sunabilecek olan *dil bilgisi* makalelerinin ise sadece 2 tane oluşu bir eksiklik

olarak değerlendirilebilir. *Öğren(i)ci ve öğretici görüşleri/deneyimleri/değerlendirmeleri* temalarında da azımsanmayacak ve birbirine yakın sayıda makale bulunmaktadır. Bu temalar, Türkçeye ve Türkçe öğrenmeye ilişkin algı, görüş ve inançlar, öğretim sürecine ilişkin görüş ve değerlendirmeler, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri gibi alt konular çevresinde yoğunlaşmıştır. Savaş nedeniyle ülkesinden, sevdiklerinden ve yaşam standartlarından ayrılmaya zorlanan Suriyelilerin, kendileri için yeni bir ülke olan Türkiye’de alıştıklarından farklı koşullara uyum sağlama süreçlerinin Türkçe öğrenmelerini etkilemesi olağan bir durumdur. Araştırma kapsamındaki makalelerin öğren(i)ci görüşleri/deneyimleri/değerlendirmeleri temasındaki ağırlığının bundan kaynaklandığı düşünülebilir. Bununla birlikte araştırmacılar, çoğu ilk defa Suriyelilere Türkçe öğreten öğreticilerin bir bocalama yaşadığından hareketle onların deneyim ve değerlendirmelerine odaklanmış olabilir. Bu nedenle öğretici görüşleri/deneyimleri/değerlendirmeleri temalarındaki konuların daha çok olduğu belirtilebilir. *Sosyokültürel bağlamda dil* temasında etkileşim konulu makalelerin fazla olduğu tespit edilmiştir. Bunun, Suriyelilerin özellikle yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde iki dilin konuşulduğu alanları çoğaltması ve kültürel peyzaja yön vermesinden kaynaklandığı söylenebilir. *Ders materyalleri* temasında, ders kitaplarının değerlendirilmesi konulu makalelerin ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Teknolojinin ve araç-gereç seçeneklerinin her geçen gün hızlı bir artış gösterdiği günümüzde araştırmaların, özellikle “ders kitapları” ekseninde yürütülmesinin bir eksiklik olduğu düşünülebilir. *Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri* temasında, eğitici oyunlar, akran öğretimi, yaratıcı drama ve iç içe bütünleşik dil öğretim yöntemi konularında makaleler yer almıştır. Araştırmacıların, Suriyelilere Türkçe öğretiminde öğrenme-öğretme sürecini zevkli ve etkili hâle getireceği düşüncesinden yola çıkarak eğitici oyunlar ve drama; dile ve sosyal çevreye uyum sürecini kolaylaştırmada akran desteğinin öneminden dolayı akran öğretimi; bağlamsal, gerçek ve anlamlı öğrenmeyi desteklediği için de bütünleşik dil öğretim yöntemi üzerine odaklandıkları söylenebilir. *Söz varlığı* temasındaki makalelerde sözcük bilgisi konusuna ağırlık verilmiştir. Bunun, yapılan durum tespitine göre öğretimi yapılandırma bakımından doğru bir adım olduğu düşünülebilir. *İlkokuma yazma* temasında, öğretim süreci ve etkinlikleri konusundaki makaleler yoğunluktadır. Göçe zorlanan ailelerin okuma-yazma bilmeyen çocuklarının travmatik durumu kadar onlara eğitim verecek öğreticilerin aşına olmadıkları bu süreci nasıl yönetecekleriyle ilgili kaygıları da irdelenmeye değer konulardır. Bu nedenle Suriyelilere ilk okuma yazma öğretimine ilişkin deneyimleri anlatan çalışmaların genel toplam içinde yeterli nicelikte olmadığı söylenebilir. *Bilimsel çalışmaların incelenmesi* temasında yalnızca 2 makalenin olması bir eksiklik olarak düşünülebilir. Çünkü meta-analiz, meta-sentez ve betimsel içerik analizi çalışmaları, araştırmaların genel bir değerlendirmesini yapmak suretiyle eğilimleri göstermesi bakımından ilgili disiplinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte Suriyelilere Türkçe öğretimi ile ilgili hâlihazırda uygulanan pek çok proje ve öğretim uygulamasına rağmen *ölçme ve değerlendirme* temasında 1 makale bulunması da bir problem olarak göze çarpmaktadır. Bunun nedeni, düzey belirleme sınavları, kur sınavları, ünite sonu sınavlar, kısa sınavlar (quizler) ve Türkçe yeterlilik sınavları gibi dil becerilerinin her biri için ayrı ayrı planlanması gereken ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin zaman alıcı ve zorlayıcı olması olabilir. Oysa yabancı dil öğretiminde her aşamanın sağlıklı olarak tamamlanması büyük önem taşımakta, bu durum da süreç ve sonuç odaklı pek çok ölçme ve değerlendirme etkinliğini gerekli kılmaktadır. *Diğer* temasında Almanya ve Türkiye’de göçmenlere dil öğretiminin değerlendirilmesi, öğrenci özellikleri ve haberlerin söylem analizi konularında birer makale tespit edilmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmaların incelendiği araştırmalarda konu/tema açısından farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Büyükkız (2014) lisansüstü tezlerde en çok yazma becerisinin çalışıldığını, yapılan bu araştırmanın sonuçlarıyla paralel olarak, yazma becerisini okuma, konuşma, dinleme becerisinin izlediğini, en az çalışılanın ise dil bilgisi olduğunu tespit etmiştir. Çiftçi ve Coşkun (2017) lisansüstü tezlerde söz varlığı, sözlükler ve dil becerileri konularının daha çok işlendiği sonucuna ulaşmışlardır. Biçer’in (2017) incelediği makalelerde materyal hazırlama, ders kitabı, karşılaşılan sorunlar ve psikolojik özellikler üzerine çalışmalar yoğunlaşmış; en az işlenen konular arasında dinleme becerisi ve akademik Türkçe yer almıştır. Bu sonucun

2022 yılında sonuçlandırılan bu araştırmayla örtüştüğü görülmektedir. Çağlayan Dilber (2018) kaynak kitaplarda işlenen konuların yöntem, teknik, strateji, okuma öğretimi, konuşma öğretimi, yazma öğretimi, dinleme eğitimi, dil bilgisi öğretimi, tarihî bakış ve ölçme değerlendirme olduğunu saptamıştır. Çevirme ve Koçak (2018) da araştırmalarında dil becerilerine odaklanmış çalışmaların yoğunlukta olduğunu, bunu öğrenci ve öğretmenlerin sorunlarıyla ilgili çalışmaların izlediğini; Türkçe öğretim merkezleri, teknoloji tabanlı öğretim ve yükseköğretimde yabancı dil olarak Türkçe konularının en az çalışılan konular olduğunu tespit etmişlerdir. Küçük ve Kaya (2018) araştırmalarında kültür aktarımı, yazma becerisi, söz varlığı ve dil bilgisi konularının lisansüstü tezlerde daha çok yer aldığını ortaya koymuştur. Özer ve Tuna (2020) lisansüstü tezlerde yazma becerisi, dil bilgisi, karşılaşılan sorunlarla; makaleler ve bildirilerde ise materyal geliştirmeyle ilgili konuların ağırlıklı olarak çalışıldığını belirlemişlerdir. Maden ve Önal (2021) ise lisansüstü tezlerde ele alınan konuların başında en fazla söz varlığı konusunun, daha sonra yazma becerisi ve dil bilgisi öğretimi konularının geldiği sonucunu elde etmişlerdir. Çağlayan Dilber (2018), Küçük ve Kaya (2018), Özer ve Tuna (2020) ile Maden ve Önal'ın (2021) çalışmalarda en fazla ele alınan konularından birini yazma becerisi olarak belirlemeleri bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşürken; diğerini dil bilgisi olarak saptamaları ise çelişmektedir. Türkben (2018), tezlerde en çok çalışılan konuların ders kitabı incelemeleri, en az çalışılanların ise akademik Türkçe ve metin uyarlamaları; Doğan-Kahtalı ve Günata (2021) kitap-eser incelemesi ve kültür-kültür aktarımının en çok çalışılan konular olduğunu belirlemişlerdir. Dudak ve Biçer (2021) ise inceledikleri makalelerde, karşılaşılan sorunlar ve ders kitapları ile ilgili konulara yoğunlaştığını ifade etmişlerdir.

Suriyelilere yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin nihai hedeflerine ulaşılması için, sürecin planlanmasından değerlendirilmesine kadar her aşamada veriye dayalı adımların atılması, dolayısıyla da eğilimlerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde;

- Makalelerin yöntem bakımından eksiklikler barındırdığı, bu nedenle geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.
- Araştırmalarda nitel yaklaşımın yoğunluğu göz önünde bulundurularak nicel ve karma yaklaşımlardan daha çok yararlanılabilir. Bu doğrultuda daha büyük örneklerle, farklı veri toplama yöntemleri/araçlarıyla ve nicel veri analiz yöntemleriyle araştırmalar çeşitlendirilebilir.
- Konu ve temaların, çok çeşitli olmasına rağmen, mevcut durumu betimleme üzerine yoğunlaşması bir sınırlılık olarak görülebilir. Sınırlılığın ortadan kaldırılması, araştırmacıların; sorun çözme odaklı, yaratıcı ve yenilikçi öğretim yaklaşımlarının denendiği araştırmalara yönelmesiyle olanaklıdır. Araştırmalar, durum tespiti yerine uygulamaya dönük (deneysel) olarak tasarlanabilir.
- Araştırmalarda, daha az çalışılan konuşma ve dinleme becerileriyle birlikte dil bilgisine ilişkin çalışmalar artırılabilir. Öğretim strateji, yöntem ve teknikleri, ders materyalleri, ilkokuma yazma, ölçme ve değerlendirme konularında daha fazla araştırma yapılabilir.
- Araştırmaların ve araştırmacıların uluslararası bir değer kazanması için, uluslararası indekslerde (SSCI, SCI, A&HCI, ERIC, HW. Wilson vb.) dizinlenen dergilerde daha çok çalışma yapılabilir.
- Bu araştırma 2021 yılı sonuna kadar erişilebilen makalelerle sınırlıdır. Bu tür eğilim araştırmaları belirli aralıklarla tekrarlanabilir.

Kaynakça

- Aral, M. Öncü-Yılmaz, T. ve Yaman, B. (2017). Suriyeli kadınların dilsel iletişim ihtiyacına çeviri eylemi penceresinden bir bakış. *International Journal of Language Education and Teaching*, 5(4), 634-649.
- Alan, Y. (2020). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 119-146.
- Baki, Y. (2019). Yabancılar Türkçe öğretimi alanındaki araştırma eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.

- Bıçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 230-247.
- Bölükbaş Kaya, F., Golynskaia, A. ve Dereli, K. (2019). Türkçe eğitimi üzerine yabancı öğrencilerce yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1052- 1067.
- Bölükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46), 21-31.
- Bulut, S., Kanat-Soysal, Ö. ve Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe, Edebiyat, Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Büyükkız, K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Çağlayan-Dilber, N. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yazılan kaynak kitaplara ilişkin bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 31 (Özel Sayı), 111-128.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri [Parameters of content analysis]. *Eğitim ve Bilim*, 39 (174), 33-38.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B. & Mutlu, M. (2019). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.
- Çevirme, H., ve Koçak, S. (2018). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde 2015-2017 yılları arasında yapılan akademik makalelerdeki eğilimler. Ş. Gerçek (Ed.) *Current database in education* içinde (pp.163-174). IJOPEC Publication Limited.
- Çiftçi, Ö. ve Coşkun, H. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmaların farklı değişkenlere göre tasnifi. *International Journal of Languages Education and Teaching*, (17), 205 - 214.
- Cinkara, E. (2017). The role of L+ Turkish and English learning in resilience: A case of Syrian students at Gaziantep University. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 13(2), 190-203. [L1]
- Dağ, A. (2017). Suriyeli kadın sığınmacıların sosyal ve ekonomik problemleri: Karaman geçici eğitim merkezi örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4(4), 564-573.
- Demir, E. ve Göloğlu-Demir, C. ve Özdemir, M. (2017). Akademik yükseltme ve atama sürecine yönelik öğretim üyesi görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 12-23.
- Demir, K. ve Özdemir, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki bilimsel makalelere bakış. *Turkish Studies*, 12(4), 105-120.
- Demir, T. T. ve Peler, M. & Güler-Yıldız, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4 (2), 185-204.
- Demirci, M. ve Bulut, A. (2020). Suriyeliler üzerine yapılan ilk dönem dil öğretimi çalışmalarındaki (2011-2017) Suriyeli tanımları hakkında bir değerlendirme. *Asos Journal*, 8(108), 11-34.
- Diñer, S. (2018). Eğitim bilimleri araştırmalarında içerik analizi: Meta-analiz, meta-sentez, betimsel içerik analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 176-190.
- Doğan-Kahtalı, B. ve Günata, B. (2021). Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin geldiği son nokta. *Turkish Studies*, 16(3), 931-959.
- Dudak, H. Ş. ve Bıçer, N. (2021). Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan makalelerin incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 102-121.
- Ercan, A. N. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından analizi (Tam metin bildirisi). 7. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı*, 19-21 Haziran, Muğla. (https://www.researchgate.net/publication/281235457_YABANCILARA_TURKCE_OGRETIMI_UZERINE_YAPILMIS_LISANSUSTU_TEZLERIN_CESITLI_DEGISKENLER_ACISINDAN_ANALIZI adresinden 20.01.2022 tarihinde alınmıştır.).

- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(41), 213-237.
- Ertekin, S. (2019). Suriyeli çocukların eğitimi konusunda nitel bir araştırma: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Middle East Journal of Refugee Studies*, 4(2), 5-23.
- Göçer, A., Çaylı, C. ve Çavuş, S. (2016). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili kaynakça denemelerine kesitsel bir katkı: 2013-2015 yılları. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi*, 1(1), 19-85.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı*, 34-56
- Kılıç, G. ve Özkor, D. (2019). *Suriyeli çocukların eğitimi araştırma raporu*. İstanbul: Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (<https://www.mavikalem.org/wp-content/uploads/2019/03/Suriyeli-%C3%87ocuklar%C4%B1n-E%C4%9Fitimi-Ara%C5%9F%C4%B1rma-Raporu.pdf> adresinden 18.01.2022 tarihinde alınmıştır).
- Kılıç-Özmen, Z. (2020). The problems that Syrian refugee children, class teachers and Turkish children face in the school environment from the standpoint of trainee teachers. *Educational Research and Reviews*, 15(9), 554-563.
- Küçük, S. ve Kaya, E. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan tezlerde geçen anahtar kelimelere yönelik içerik analizi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(5), 442-456.
- Maden, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 90-102
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42- 56.
- Miles, B. M. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (Second Edition). London: Sage.
- Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 116-136.
- Özer, H. ve Turhan Tuna, S. (2020). Yabancılar Türkçe öğretimi konusunda yayımlanmış bilimsel çalışmalar üzerine bir inceleme. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 81-98.
- Özer, Y.Y., Komsuoğlu, A. ve Ateşok, Z.Ö. (2016). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (37), 76-110.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Rottmann, S. B. ve Nimer, M. (2020). Language learning through an intersectional lens: Gender, migrant status, and gain in symbolic capital for Syrian refugee women in Turkey. *De Gruyter Mouton-Multilingua*, 40(1), 1-19.
- Turhan, M. ve Erol, Y. C. (2017). Akademisyenlerin akademik teşvik ödeneğine ilişkin görüşleri. *Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE)*, 18(3). 281-296.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2464-2479.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık. <https://piktes.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 27.03.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (Erişim Tarihi: 27.03.2022).
- <https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

EXTENDED SUMMARY

Since 2011, migration from Syria to Turkey has started due to reasons such as protection from the psychological and physiological effects of war, education, economy and employment needs; it has also been the subject of many academic studies. In particular, the number of studies carried out in the teaching of Turkish as a foreign/second language to Syrians has increased noticeably. Considering that these researches deal with the issue of teaching Turkish as a foreign/second language to Syrians with limited dimensions, it is evident that holistic evaluations are needed. Requirements can be determined based on the researches made in this field and teaching can be planned based on these requirements. In line with these plans, it can be ensured that Turkish is taught within the framework of qualified curriculum that is responsive to innovative and up-to-date approaches. Moreover, through the analysis of research, the unaddressed dimensions of the teaching of Turkish as a foreign/second language to Syrians can be determined; the development of new and creative research ideas can be supported in order to eliminate deficiencies. All these are possible by evaluating the researches conducted and determining the trends. However, there have been only two studies in Turkey that examined research on teaching Turkish as a foreign/second language to Syrians. However, without subject and time frame limitations, a study that evaluates the researches on teaching Turkish as a foreign/second language to Syrians in a holistic manner could not be reached. For this reason, the aim of the study is to systematically analyze the researches on teaching Turkish as a foreign/second language to Syrians as a whole and to determine the general trend. In line with this general purpose, the journals in which articles on teaching Turkish as a foreign/second language to Syrians are published; to the directories in which it was scanned; publication years and number of authors; research approaches, designs and methods; sample/workgroup selection methods; samples/working groups; sample sizes; data collection methods/tools; data analysis methods; it was determined how their distribution was according to their themes and subjects.

In this research, which is designed to determine the general trend of studies on teaching Turkish as a foreign language to Syrians, document analysis method based on qualitative research approach was used. Since articles focusing on teaching Turkish as a foreign language to Syrians will be used within the scope of the research, it is thought that document analysis is the most appropriate method for the nature of this research. It is very important to use national and international databases in determining the researches to be included in the scope of research. In this study, Google Scholar, Dergipark, Sobiad and Eric search engines searched for different combinations of word groups such as "Teaching Turkish as a foreign language to Syrians", "Teaching Turkish to refugees", "Teaching Turkish to migrants", "Teaching Turkish to asylum seekers" in Turkish and English. The analyses were conducted between 17 December 2020 and 31 December 2021. In this context, researches that may be suitable for the study target without year restriction have been determined, each research has been examined separately and those in the genres of papers, book chapters, theses, reports, etc. have been included. Although there is information on Turkish teaching in its scope, studies that are not directly Turkish teaching studies have been removed from the data set and a total of 134 articles, 27 in English and 107 in Turkish, from 68 journals were included in the study. Descriptive content analysis was used in the analysis of the evaluated articles within the scope of the research. A total of 134 articles are indicated in the tables with their codes (M1, M2,...) according to their status of containing information appropriate to the themes and frequency values.

In line with the analysis, it was concluded that the articles examined were published in journals which mostly published in the field of language and literature education such as Turkish Studies, International Journal of Language Academy, International Journal of Language Education and Teaching, The Journal of National Education, Journal of Mother Tongue Education and RumeliDE Journal of Language and Literature Studies. In terms of indexing information, it was determined that the journals scanned in the TR Index predominate and in the journals scanned in the field indexes ERIC-H.W.Wilson and ESCI were less than half of those in the TR Index, and only 1 article was published in international directories such as SSCI-A&HCI. It has been determined that the number of articles has increased since 2011 and the maximum number of articles has been published in 2020. In terms of the number of authors, articles with two authors are the majority and articles with two authors were followed by articles with a single author. It has been revealed that the great majority of the articles are structured according to the qualitative research approach; the rest consisted of a limited number of quantitative and mixed-approach studies. Nearly half of the articles are non-

random/sampling method; from this method, it was concluded that purposeful sampling was used the most. It was concluded that the data collection methods/tools were mostly used by interviews and document analysis. It was determined that the themes and topics of the articles are quite diverse; there were 40 topics under 11 main themes and basic language skills were the leading of these themes. Of the language skills, the majority of the studies related to the writing skill. In accordance with these results, it can be said that quantitative and mixed approaches can be used more by considering the intensity of the qualitative approach in the researches. Research can be diversified with larger samples/working groups, different data collection methods/tools, and quantitative data analysis methods. Although the topics and themes are very diverse, the focus on describing the current situation can be seen as a limitation. Eliminating limitation is possible when researchers turn to research that experiments with problem-solving-oriented, creative and innovative teaching approaches. Instead of situation analysis, application/action-oriented research can be designed. Along with speaking and listening skills, the study of grammar can be increased. More research can be done on teaching strategies, methods and techniques, course materials, literacy, assessment and evaluation. In order for researches and researchers to gain an international qualification, more work can be done in journals which indexed international indexes (SSCI, SCI, A&HCI, ERIC, HW. Wilson, etc.).